

ծիմարան, երբ մենք ասելու լինենք, որ գաւառական լրագիրը մեծ պարտականութիւն կատարած կը լինի, եթէ այդ փորձառու բովիւնները խորհուրդներ կամ գիտելու մի առ մի նկարագրի, այնպիսի գիտող որոնց մասին եթէ ուսանող-բովիւնը գիտեստացիա պարտաւոր ու պարտաւորը բովիւնը լինելու իրաւունք կը ստանայ Մենք սովոր ենք բնօրինակով ծիմարան անցին բովիւնները գործ դրած միջոցներով վրա բայց եթէ քննողական աշխուղ գնենք նրանց մտ գործերով եղած ձեւաւորութիւնները, երբ գտնենք նրանց մէջ այնպիսի դիւզի ու սովորներ, որոնք շատ յարմարեցած են տարան հիւսուցիչութիւններու առաջն աստիճանը և որոնք, ի նախ, չեն կարողանում օգուտ քաղել իրանց բովիւններ ձեռնցող տղաները: Բովիւնական լրագիրը չը պէտք է տրամադրի նախապէս ձգել և այդպիսի ձեւաւորութիւններու վրա:

Անս այս է մեր կարծիքը: Եթէ պէտք չհարանանք զին կը զոնի, նախապէս կը սույ մեր ստանձնելովն շատ լաւ: Իսկ եթէ ոչ, մենք գոնէ մեր պարտականութիւնը կատարած կը լինենք:

Յովհաննէս-Էմիլով

ՆԱՄԱԿ ԳԱՐՈՒՑ

Նոյեմբերի 30-ին

Անցեալ օրերը մի խնջոյքի մէջ առաջարկվեցաւ, որ այն անձը, որը իր նախընտրած խոսակցութեան մէջ գործ կամ օտար լիզուցիւնը առած ըստեր, կը պարտաւորի ամեն մի բանի համար սույ 10 կ. ստղանք յօգուտ վանեցող: Այդպիսով մի երկու շաբաթեաց 15 բարել, մի այլ երկու յարմարեց ժողովը 10 բարել և բարել փոքրն յանձնեցաւ ինձ, որ ես ուղարկեմ ուր հարկն է:

Անս, ընդ այսմ, պատիւ ունեն յերկայացնելով միակտար արձան, որ է քաւան և չինգ բու բլի վշակի խմբագրութեանը:

Իսրայէլ Մեղիս-Աղաւանաց

ՆԱՄԱԿ ԻՎԻԻԻՑ

21 նոյեմբերի

Իզդրի երկուս, զգրոցներ պ. տեսչի և ուսուցչական խորհրդի միջոցով վերջապէս բարեկարգ ընթացք ստացած, առաջն ան քննում ուսումնական մասի մէջ, իսկ երկր ևր վերաբերում է նրանց նիւթական մասին, որը ուղարկի նիւթարդեան և հոգարարութեան իրաւունքին տակաւին ողբաւի դրութեան մէջ է: Այս ամենակարեւոր կէտի վրա նրաբերում ենք հոգարարութեան խորհրդի ուղարկութիւնը, և խորհուրդ ենք ասելու նրանց գոնէ իրանց գաղտնաւորութեան վերջին օրերում թափանի իրանց վերջին ճիշդ բարեկարգ դրութեանը յանձնելու իրանց նախապարտութեան նաւաստացած զգրոցները նորոգելու: Հոգարարութեանը:

Իսրայէլս տամ, հոգարարական մարմին չը կայ, նա ինքն իրեն արդէ լուծված է, բայց ուրում նրանցից մէկը իր անձնական գործով գրեթէ միշտ ընդհատու է գտնուողով երկուս, և միայն գիտար ստորի նման երբեմն կրեւում և անձնատնում է: Միւր բոլորովին հրաժարված է, և ձեռնադրուց չէ լինում ոչ մի զգրոցական գործի, երբորդ իր հոգարարութեան և երաժշտութեանը և պարտաւոր, չորրորդը զգրոցի արդիւններուն է կուլ տալիս, իսկ հինգերորդը՝ ձեռագործութեան, զգարարների գրքերի և ուսումնական պիտույքների մեղուները իր սենեակում շարած, անկողնուս փայտաւորում է, առանց յանձնելու ում հարկն է: Եւ որովհետև շուտով լինելու է նոր հոգարարութեան ընտրութիւնը, ուստի շատ ցանկալի էր, որ ժողովուրդը չը կրկնէ իր անցեալ սխալները և յանձնէ իր զգրոցների զիւր այնպիսի անձանց ձեռքը, որոնք ճշմարտապէս ձեռնադրուց զգրոցի փութ նշանակութիւնը, և բարեկարգար կատարելի իրենց պարտքը զէպի տա: Այս լիզուցում փութաւոր ձեռնադրուցի գործը էլնք լինել նրանցնա երկուսարտութեան վրայ, որի մէջ կենսարտացած է իզդրի խորհուրդական թարմ ուր:

Անլորդ չենք հարարում լինել այստեղ տան լրագրի մասին, որը բացված լինելով ամենույ 15-ից շարունակվում է ամեն շաբաթ երկուս, ու

րից յառաջացած արդիւնքը, ինչպէս յայտնի է ընթերցողաց, յատկացրած է զգրոցական գրարարների օգտին:

ՆԱՄԱԿ ԱՎԻՆԻ-ԱՎՈՒԼԻՍԻՑ

17-ին նոյեմբերի

Անցեալ նոյեմբերի ամի 23-ին տեղայն օրերողայն ուսումնարանի սարկարածը կատարելին: Ուսումնարանի գաճվածը զարգացրած էր ուսուցչի ճիւղերով և փունջ փունջ ժողովներով, իսկ թարգմանական բեմի ձեւաւորում (որը մի և նոյն հոգիւնուում է) ծաղկելով հիւսուցչի ևր սարկարածի 14-երորդ թեւանքը: Հոգեւորական դար ուղարկական մտղթանքները կատարելուց յետոյ, երգելի խումբը ուսումնող օրերողներին և արդենրից սկսելին երգի ըմպը մեր քանի ազգային երգեր: Ընդմիջելով երգերը, կարգացվեցան ձուներ ուսուցչիներին, օրերողներին և աշակերտներին: Ըրը ձուներ մէջ շուջարար հարստակութիւններ էին յայտնական հոգարար-ձեռներին, մի քանի հակադրողների երեսին դարձաւ էր խորում, որոնք մի և նոյն ժամանակ մտածում էին, որ հոգարարութեանը սակեր շատ կարելի էր պահանջել ուսումնարանների առաջադիմութեան վերաբերութեանը, և կարծես սարկած ուսուցչի ճիւղերն ևս գոչակում էին այդ և ճիշտ այն գովարանութեան բարեկերին, ճիւղերից մինը ընկաւ այն հոգարարութիւնը գլխին, որը լոկ իր կամքը առաջ տանելու համար արգելք եղաւ մտ 83 աշակերտներին յայտնադիմութեանը, բոլորովին արձանարձեւով թէ մտակի, թէ ուսուցչիների և թէ ժողովուրդի մեծ մասի պահանջած և պաշտպանած ուսումնարանների յառաջադիմութեանը օգուտը:

Հետեւից յետոյ հոգարարութեանը մինը կարգը երկուս ուսումնարանների նիւթական հաշիւը որից երկայ թէ սարկան մտ 4000 բ. ձուներ է լինում, և ծախար մուտքից հանելով անկարգի է 25 բարել:

Պարտի տեսուչ Թուսիկեանն էլ աստեւարանաց ուսումնական մասի վրա: Նրա խորհրդին էլ երկայ, որ այս տարի բացվել է ստղայք երկրորդ դաստիւնը, այժմ 6 կը կրկնու ուսումնարաններում 7 դաստիւն: 4-ը ստղայք և 3-ը օրերողաց, իսկ ուսուցչի 6 և կէս, պակասում է մի ուսուցիչ (կէտը տ. Թուսիկեանի հոգարար թէ առում): Պ. տեսուչը բացարձակ էր ժողովուրդին, թէ որպէս էլ ուսուցչիներ իրանց խոստացածից անվճար վեր առնեն, այնուամենայնիւ անձնարքի է դասերի ժամանակ պարպակի բոլոր դասարաններում, քանի որ 7 դաստիւն և 6 ուսուցիչ ունենք: Տեսուչը յայտնաց և հանդիսականներին, որ նոյեմբերի 13-ին գրականական երկուս պիտու լինի և մի քանի անհրաժեշտ նարկերի վրա ևս պիտու խոսակցել: Հակացող մասին մեծ ուրախութիւն պատճառաց այդ երկուսի սողի ունենալը, որովհետև շատ անգոր խոսված և վիճարանված էր այդպիսի երկուսների համար, սակայն միշտ անպաշտ մնացած: Վերջապէս ամսույ 15-ին եղաւ այդ երկուս, որը կազմակերպված էր ուսուցչական խորհրդի և այժմ հոգարարութեանը: Գ. Ա. Տէր-Մկրտչեանցի աշխատութեանը: Նիւթերն էին ա) դասարանութիւն ծնողաց համար, բ) թարգմանական և ինքնուրոյն բանաստեղծութիւնները Գաւառ-Քոթիկեայից, աղուցից մի նարտա աղայի կնարքը և խոստովոր վարուձերը իր աղքատ կնոջ նաւ օտիկ ժամանակ: Թիֆլիսի կնարքից վերջում մի պատմութիւն գիւղական բարսուով: Աղուցի բազարի մի անկիւնում խոսակցութիւնը և երկու արարուտով կատակերգութիւն, թարգմանութիւն գողիներին: Պ. Սուլիսանցիցի կարգացած դասարանութեան առաջին մասը թէ կրկնութիւն էր սարկարած օրնայ ձուներ, սակայն շատ լաւ կերպով անկախում էր ծնողաց փորձութեանը զէպի իրանց գրականները: Նա գլխաւորապէս յայտնում էր այն միտքը, թէ պէտք չէ կրկնութեան բոլոր հոգարարութիւն ուսումնարանի վրա: Աւսումնարանի կարող է զարգանել, բայց ոչ ուսուցչական լարայականութեանը: այդ մեծ հոգարարութեան վրա է: Գործերը յետոյ անցան այն խնջոյքը, որ սղուցիչ փոքրիկ երկուսից օտարութիւն ուղարկելով, նաքա շուտ մտածում են հարկերից և ծնողքը, և զորս վրա նետանքները պարզ կերպով բացարարուց յետոյ, անցան և այն կէտին, թէ ինչից սարկած պիտուցից սարկան մեծ

20,000 բարել ծախում են օտարութեան մէջ իրանց երկուսից ուսուցչական վրա, եթէ այդ ձուներ գտնարի կէտը կամ գոնէ քաղաղը ծախելու: Ընեն այստեղ Գուցի ուսումնարանի վրա և անկի բարեկարգին, այնուհետ սարկած չեն լինել իրանց երկուսից ծնողական գրից բաժանի և մանուկ հասակում յանձնել օտարների խմանակարգութեանը:

Պ. Քաւարիսերանցին ևս շատ օրտաշարով կերպով կարգում էր ուսումնարանը: Պ. Գովաթ-Բելեանցը նոյնպէս ընական կերպով պատմաց գիւղացու բարբառով Թիֆլիսի կնարքից դրուած գրքեր և շատ լաւ կերպով կատարեց հարցաթիւրը մի կատակերգութեան մէջ: Պ. պ. Մկրտչեանց, Սուլիսանցի և Ամատունին նոյնպէս լաւ կատարեցին իրանց դերերը: Ընդհանրապէս երկուսուս մտաւ և լաւ տպարարութեան տակ գրուեցաւ Ժողովուրդը: Գուցի ընթերցողին խորթ թիւթէ ինչու գրականական երկերի նաւ խառն են և թարսն ներկայացնում, այդ նրա համար էր, որ մի գրեց ժողովրդից լինեն այնպիսիները, որոնք երկուսի վրա գաղափար չունենալով, հրաժարվեն զարուց:

Ի բոլոր սրտէ համակերպով այդ գործին, խորհուրդ էր տայի եթէ նարտար է, պարտները անկի է ժամանցին տոմարների գները: Թէ ևս օգուտը բարեգործական է, սակայն հասարակ դասին անկի մտաւելի լինելու համար պէտք է էձան նպանակել:

Տիկին ***

ՆԱՄԱԿ ՕՒԲՍՍԱՅԻՑ

20 նոյեմբերի

Այս գուժարը 26 բարել 50 կոպէկ յօգուտ Հայաստանի սովեկաների և նախապետների յուզարկը ուղարկեմ եմ վշակին: Թանկէս: Գուցից Գուցիական 4 բ., Առտու Կարգարանեան 2 բ., Մկրտչ Կրեթիկեան 2 բ., Սիմոն Խաչատուրեան 2 բ., Գրիգոր Աւարեկեան 1 բ. 50 կ., Եփրեմ Պարկեան 1 բ., Փիլիպոս Սիմոնեան 1 բ., Գաւառու Աղաւանեան 1 բ., Գաւառու խաչերեան 1 բ., Ղազար Մելքոնեան 1 բ., Աւետիս Մուրատեան 1 բ., Սիմոն Ատուրեան 1 բ., Կեղեկոս Ատուրեան 1 բ., Կարիկ Եղիստեան յոյն 1 բ., Թատար Վաչագիլ պուղար 1 բ., Կարապետ Արարտեան 1 բ., Սիմոն Մանուկեան 1 բ., Սալայիկ Կարապետեան 1 բ., Գեորգ Խաչատուրեան 1 բ., Հեռչ Բիւսիկեան հրեայ 1 բ.: Գուժարն է ընդամենը 26 բարել 50 կոպէկ, 50 կոպէկ փոսթի ծախք հանելով կը մնայ 26 բարել:

Յովսէփ Պարկեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս օրերս նրատարակիցու Ս. ՊԵՏՐԻՐՈՒՐԻՒՄ մի նոր օրուց ամենօրեայ լրագրի առաջին համարը, «МИНУТА» անունով, Թիբիթ թէ թարգմանական է, բայց բովանդակում է իր մէջ թէթէ ընթերցանութեան համար շատ կրկնութիւն: Լրագրի խմբագիրը պ. Բատալին է: Տարկեան գինն է 9 բարել:

Մասնատր նամակով մեզ տեղեկացնում են Կ. Պարկից, որ Թիբիթայ կատակարարութիւնը կըրկն թող է տուել կովկասեան հայոց նրատարարութիւններին Թիբիթայի մէջ մուտքը:

«Русскій Курьеръ» լրագրին կիկելից նաւարկում են որ կիկաների 2-ին կիկի «Заря» լրագրում իրաւաստական ընկերութեան նախագահ պրոֆէսոր Կիտախովիչի նրատարակից թէ խնտ յօդուած «Клеветаны» լրագրի խմբագիր պ. Պիկուրի զէպ, որի մէջ մեղադրում է այդ վերջինին իր անձնական շահեր համար և նաւարկականից զոյգով փոստերը արգաւանելու և ճնարարութիւնը յեղաշրջելու մէջ: Կիտախովիչի արտում է թէ այն խմբագիրը, որ դիտանու յեղաշրջում է ճնարարութիւնը և արգաւանում է փոստերը ու այդպիսով անարարութեանցում էր նրա սերտեղեց, հասարակական կեանքի մէջ նոյն է անում, ինչ որ անում են շուրջ քննարկը, խաղախութեան անողները թիբիթայի մէջ: Երգուած մէծ տպարարութիւն է գործի և «Заря» լրագրի այն համարը, որի մէջ սպված է Կիտախովիչու յորուածը սատարի շատ է ասելու:

Ս. ՊԵՏՐԻՐՈՒՐԻՒՄ «Русскій Курьеръ» լրագրին հարգուած են, որ ճարտարագիտական զուգրոցի ուսանողները զինելին իրանց զարուցի կառավարելին ինչպիսի նրան ներկայացնել աղգա: Ինչ լուսաւորութեան միջնարդին ինչ կիկից բազմապէս ինչպիսի: Ուսանողները ցանկանում են ունենալ նետեղալ իրաւունքները: 1) Կարգարարիաներ կարգելու իրաւունքը, 2) մուրակելու իրաւունքը, 3) ընթերցարան և զրուցարան պանելու իրաւունքը, 4) փոխադրած օգնութեան գանձարան հիւնդելու իրաւունքը, 5) պատանութեան նաւ բանակելու: համար պատանութեան արժեք ընտրելու իրաւունքը, և այդ պատգամներին չը պէտք է պատասխանաւոր լինել իրանց ընտրողների վճիռների համար, 6) սեփական գրատարան ունենալու իրաւունքը, 7) չափ օր ընկերներ համար պարտաւորութեան ցանկը նպատակով գրանցեալ հիւնդելու իրաւունքը և վերջապէս 8) կօնցերներ և պարտանդներ ստղու իրաւունքը: Մի և նոյն ժամանակ ուսանողները խնջում են որ զարուցի բնակարան բարեկարգութիւնը, ընդարձակել և յարմարելով առողջապահական կանոններին:

Բժիշկ Միլիանեանցի, ԿԱՐԱՎՈՒՄՅԻՑ ստացար 10 բարել: Որ կեղ 1881 թէի համար նրա սարկեան վճարն է յօդուտ վիշակու ընկերութեան:

Մենք ինչպե՞ս որ Ս. Միլիանցի պատկերանագիր Թիֆլիսում արդէն փակված է: Հետաքրքիր կը լինէր խնայել թէ որպէս մեծ գուժար նաւաբէ և պարտը իր նախընտիր այցելողներից զուգու թիբիթայ Հայաստանի սովեկաների և ում ձեւով է հասցրել նա արդեւ գուժար ուր հարկն է:

Մի թիֆլիսցի հայ երիտասարդ Մ. որ արդէ երեք տարի հարապատ ամուսնութեանը պատկան է մի նա աղջկայ նեղ, շատ սիրում է իր կնոջ և ունի նրանից երեւա երեսուց, շանկար խնայում է որ լքվածիցը վճարել և նրա ամուսնութեանը շրտաւոր համարին համարել: Եվ մի միւր հայոց կօնստիտուցի միջոցով գանձաւորում է հարաւարը դատարարին, պահանջելով որ մնայ ու կինը միայն շաքարի Գաւառուրը մեծ օր ներկայանում է մի պոլիցիաներ երիտասարդ ստւնը և պահանջում է որ ամուսնիները ջոկ ջոկ սարկեն: Այդպիսով երիտասարդ երեք տարի իր սիրած կնոջ նաւ սարկուց յետոյ յանկար իր կնոյը պահով կին պէտք է համարի, իսկ իր երկու երեխաներին աննարպասա երեխաներ կրիտասարդ ուղարկ է գանգաւորել նախապէս կան դատարանին: Եւ յետոյ մենք զարուած ենք, որ էլ միանալաների հրչուար կամար համար թանգ է հարտու, մարը, ընտանիքը մարդկային արժանաւորութիւնն ու կեանքի բարոյական հանդիսար սովորված են լինում անցին լուսաւորական դասարաններին: Եւ այլ ուսումնական մարդիկ, որոնք կասեն, ինչ հարկաւոր է կրօն փոխել, կարելի է կանաչականութեան դէմ քաղաղ, պահանջել օրինանորութեանը: Եւ այդպէս որ մի մարդ, որին թնայ է լուսաւորական կրօնը, կը բողոքէ նրա սպասարարի դէմ, կը պահանջի վերանորոգութեան կեկեղեցւայ մասնական կազմակերպութեան մէջ: Նրան ինչպէս կը գրանցեն պր օ ա լ ս ա ն ա տ ի ս ս ու ղ ն ու թ ի ռ ի մ ն ն ի ն ու ն ար ը ն ո յ ն յ ն

ԵՐԻՍՒՄՅԻՑ մեզ գրում են: Սիրտպան զարուցներ ստիպանելին համարանք, այնպիսի ստեղծելու ձեւապարտները տարին մը անպիտանակ էին գրում և այդ մասին ոչ ոք չէր խոսում: Այս տարի ևս Գալիսեան օրերողական զարուցի վարչութիւնը վիճակաւոր պարտաւորները, բայց պահանջարկները արդեն ինչպիսիս ստիպանել, երբ արդէ վիճակաւոր վերջացած էր, և յայտնի սուլոց որ այս գործը կը թրոյի առանց հետեւաբեր, իսկ միւս անգամ զարուցից անցած է թողուտ թիբիթայի խմբի աղջկան կազմակերպութեանը համար: Բազմապէս ուսուցիչական փոխանակ տեսչի տուր կամ զարուցի գնաւոր, գնում է ուղղակի կեկեղեցի, երբ անուստ քանանուս սեղանի վրա պատարագ է ձեռնարկում, ներս է ուղարկում պատասխաններ կեկեղեցի, քանանային կանգնու համար: Գրանան չէ գալիս, որովհետ պատարագի է, ու